

Bekämpning av fästingar med parasitologiska metoder

Till riksdagens talman

Borrelios och den fästingburna encefaliten TBE drabbar allt fler finländare. År 2011 konstaterades 1611 fall av borrelios och 62 fall av TBE. Totalt räknar man dock med upp till 4000 fall av borrelios om man inkluderar de fall, som upptäckts i ett tidigt skede och inte lett till laboratorieprov. Av TBE-fallen beräknas cirka en fjärdedel leda till den allra svåraste varianten av sjukdomen.

De problem fästingarna orsakar i byar, vid sommarstugor, på idrottsplatser och på campingområden tvingar redan folk att ändra beteende och levnadsvanor. Av uttrycklig rädsla för TBE och borrelios kommer exempelvis scoutdistriktet i Egentliga Finland inte att ordna läger för 4000 scouter på Gyltö, Korpo, 2014. Lägret flyttas till Tavastehus.

I kampen mot fästingarnas skadeeffekter används idag vaccin och antibiotika. Vi borde angripa själva smittokällan – fästingarna. Det finns goda förebyggande metoder, som handlar om att minska fästingpopulationerna. Metoden går ut på att kemiskt bekämpa fästingar via hjort- och rådjur, som är deras viktigaste värddjur. Enligt fästingexperten Thomas Jaenson (*Forskning & Framsteg 6-2013*) har rådjuren legat bakom nästan 40 procent av alla TBE-fall i Sverige under de senaste decennierna. Han bedömer också att ungefär en lika stor andel av de över tiotusen borreliafallen i Sverige beror på fästingar, som tagit sin in på bebodda områden via rådjur.

Den kemiska metoden, en uppfinning kallad *4-poster* av bl.a. forskaren Mat Pound, entomolog vid amerikanska statens forskningsinstitut Agricultural research service i Kerrville, Texas, är enkel: en plastbehållare med torkad majs utrustas med två skumplastrullar dränkta med bekämpningsmedel bestående av 10% Permetrin utspätt i något slag av ogiftig olja. Majsen lockar till sig hjortdjuren, som sticker ned mulen i behållaren och får då samtidigt Permetrin på halsen och öronen.

Permetrinet dödar fästingarna. Fästingarna går miste om sitt bästa värddjur. Om fästingen inte har tillgång till värddjur, som den kan suga blod ur, kan den inte försöka sig och då bryts dess livscykel. Det leder till att antalet fästingar minskar år efter år. I olika studier (refererade i *Forskning & Framsteg* ovan) har metoden minskat antalet fritt levande fästingar med upp till 95 procent.

I Finland, där de fästingrelaterade sjukdomarna breder ut sig, finns det all orsak att med öppet sinne granska nya möjligheter att hindra fästingarnas framfart. Att koncentrera sig på fästingens naturliga sätt att sprida sig till bebodda områden och den vägen minska dess förekomst på dessa områden vore ett naturligt angreppssätt. En *4-poster* kostar i USA cirka 340 euro. Kostnaderna för själva tekniken, kemikalier och underhåll skall vägas mot de kostnader borrelios och TBE orsakar för den offentliga sjukvården samt i form av ofta långvariga sjukfrånvaron, som speciellt de allvarligaste varianterna av TBE leder till.

Ett samarbete mellan relevanta statliga myndigheter samt lokala jakt- och viltvårdsföreningar vore ett bra sätt att bedriva fästingbekämpning med hjälp av *4-posters*. Självfallet förutsätter ett ibrukttagande av metoden också en konsekvensbedömning av bruket av de kemikalier som används i anslutning till bekämpningen.

Med hänvisning till det som anförts ovan får jag i den ordning 27§ i riksdagens arbetsordning föreskriver ställa följande spörsmål till den minister som saken gäller:

Är regeringen beredd att utreda möjligheten att ta i bruk parasitologiska metoder av typen 4-poster för att hindra fästingen från att sprida sig på bebodda områden och därigenom minska risken för att borrelios och TBE ökar ytterligare.

Helsingfors, den 13 november 2013

Stefan Wallin /sv